

*"Nyt taivaat avautuu,
laulaa kuoro enkelten.
Maan ääriin kantautuu
suuri ilouutinen.
Tulkaa kaikki nyt
laulamaan, on poika
syntynyt maailmaan."*

Jaakko Löytty: Ilouutinen

*Hypää
Joulua*

Tule kirkkoon!

Adventin ja joulun tilaisuuksista löydät tietoa tästä lehdestä.

Pienen ihmisen puolella

Turun uusi piispa Kari Mäkinen haluaa kirkon kuulevan ja kuuntelevan ihmistä, seurakunnan hiljaisia jäseniä erityisen herkällä korvalla.

Sivu 5

Perinteet kunniaan

Sirkka Niemi ja muut maatalousnaiset pukevut Tyrvään kirkon joulukuusen tänä vuonna pellavaan. Marsalkanvyö elvyttää vanhaa perinnettä.

Sivu 12

SAATTEEKSI

Kiva nähdä

Keskiajalla vanhoissa kirkoissamme vietettiin joka arkipäivä aamuvarhaisesta ilta-myöhään viisi hetkipalvelusta ja lisäksi pyhisin messu. Messua lukuun ottamatta paikalla tuskin oli paljon muita kuin pappeja ja kirkonpalvelijoita.

Joku vääräleuka sanoi, että taidetaan nykyisin mennä kirkonkäynnissä keskiajan malliin. Papit siellä vain hääräävät.

Kyllä Suomessa edelleen kirkossa käydään, paikoitellen ja aika ajoin paljonkin. Nyt juuri – adventti- ja jouluaikana – tämän voi kuka tahansa selvästi havaita.

Toki voitaisiin käydä enemmänkin, mutta tiedotusvälineiden tapa kertoa kirkossakäynnin jyrkästä hiipumisesta vain vahvistaa väärää mielikuvaa. Samoin vailla todellista perustetta on käsitys jumalanpalveluksesta tylsänä ja virrenveisuusta jonakin ikivanhana jorinana.

Yleensä näitä väittämiä esittävät mieluiten ihmiset, jotka eivät sitten oman konfirmaationsa ole itse käyneet kirkossa. Tietämättömyys taas antaa täydellisen varmuuden kuten niin monessa muussakin kirkkoon liittyvässä asiassa.

Tule siis mukaan jumalanpalvelukseen, tule vaikka uteliaisuuttasi! Voit hämmästyä, miten upea se on ja miten paljon sieltä voi saada voimaa ja rauhaa.

Tietysti jumalanpalvelus on oikeassa mielessä ymmärrettynä myös hyvä tapa. Sellaiseen meidän tulisi kasvaa: tavaksi tulleen kirkonkäynnin myötä kiinnymme siihen yhä enemmän.

Seurakunnalle jumalanpalveluselämän kehittäminen on suuri haaste. En tarkoita mitään suuria perusmuutoksia, vaan tapaa, millä jumalanpalvelukset toteutetaan. Musiikki, rukous, lämmin arvokkuus, suuntaaminen eri-ikäisille, alkamisaikojen porrastus – kaikilla näillä on vaikutusta.

Erittäin tärkeä merkitys on saarnalla. Kuulijan on lupa odottaa, että se puhuttelee ja koskettaa – on aidosti Jumalan sanaa, mutta samalla tukevasti kiinni meidän elämässämme ja kysymyksissämme.

Nykysaarna ei ole pitkä, mutta hyvän saarnan tuntee siinä, että sen toivoisi vielä jatkuvan.

Eiköhän Vammalassa pidetä taas kiinni viime vuosien tavasta, että jouluaattona kirkot täyttyvät useaan kertaan ja että jouluaamun perinteinen joulukirkkokin alkaa elpyä?

Kirkot ovat koko vuoden auki sunnuntaista sunnuntaihin, kynnyks on matala. Siellä on meillä kaikilla paikkamme.

Kirkossa tavataan – kiva nähdä.

Hyvää adventti- ja jouluaikaa!

Osmo Ojansivu
Vammalan kirkkoherra

Ensimmäisenä adventtina alkoi uusi kirkkovoosi, päättyi valtakunnallinen kotikirkkoviikko, huipentui Suomen kirkon 850-vuotisjuhluvuosi ja Vammala juhli 150-vuotista pääpyhäkköään sanan, musiikin ja suuren väen voimalla.

Janne Hanhijärven johtama kamariorkesteri Juvenalia konsertoi sekä oli mukana pyhäaamun messussa, päiväjuhlassa ja kauneimmissa lastenlauluissa.

Pääjuhlassa filosofian tohtori **Marja-Liisa Rönkkö** esitelmöi kotikirkostaan, rakkaudentunnustuksen hengessä. Hän on juuri kirjoittanut myös kirjan Tyrvään kirkon historiasta.

Hämeenlinna-Vanajan kirkkoherra **Kari Koivu** piti juhlapuheen niin ikään omilla juurillaan.

– Kirkko on paikkakunnalle tärkeä rakennus, jonka henkinen, hengellinen ja kulttuurinen arvo on mittaamaton. Kirkko on myös Jumalan armon paikka. Täällä kukaan ei ole toista parempi tai hurskaampi, täällä yhden taakka jakautuu monien kannettavaksi, Koivu sanoi.

Adventiaamun juhlamessu veti penkit tupaten täyteen väkeä.

Uljas turvapaikka

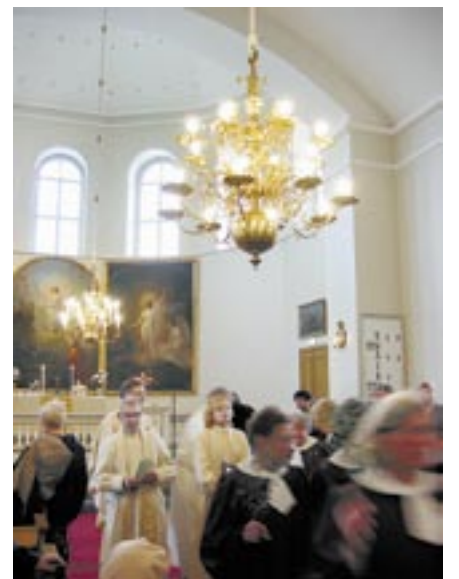
Kari Koivu kuvaasi kirkkoa turvapaikaksi, kii-reisen ihmisen huoltoasemaksi.

Vammalan kirkkoherra **Osmo Ojansivu** luonnehti sekä päivänsankaria että syntymäpäiviä sanalla ”uljas”, mikä tyrvääläisittäin tarkoittaa sitä parasta.

– Tärkeintä on kuitenkin, että ihminen ja Kristus kohtaavat. Se vasta uljasta on.

Juhlan lopussa seisaltaan kajautettu kiitosvirsi ja **Keijo Vätön** urkujen pauhu sai kaksitornisen seinät melkein pullistelemaan.

Hetken tuntui kuin taivaatkin avautuisivat: yhtäkkiä räntäsateinen loskapäivä kirkastui ja **Ville Vallgrenin** kipsiveistos alttariseinällä kylpi valossa. Liekoveen laskevan auringon säteet valaisivat Kristushahmon tasan sen ajan, kun väki veisasi Herraa hyvää kiittäkää.

Jumalanpalveluskulkuessa heiluteltiin Hoo-sianna-päivänä lehtiä.

Tyrvään kirkkokuoro lauloi **Matti Kohon** johdolla.

Kirkkokahveilla seurakuntatalossa.

NAULAN KANTAAN

Uskot tai et, kristinusko on maailman paras brändicase.

Mainonnan suunnittelija **Tommi Laiho**
Taloussanomien 17.8.2005

Kiireestä on tullut asia, jonka avulla arvotamme toisiamme ja itseämme. Sen takia töitä ei voi tehdä rauhassa tai jakaa. Ennen käytiin töissä, nykyisin ollaan työelämässä, josta käväästään kotona.

Pappi, kirjailija **Jaakko Heinimäki**
Aamulehti 4.9.2005

Moni pappi näyttää elävän väärinkäsityksessä, jonka mukaan ihmiset makaavat öisin valveilla ja kaipaavat Jeesusta. Näin ei kuitenkaan ole, vaan moni voi hyvin ja viihtyy elämässään kaipaamatta mitään syvempää tarkoitusta.

Uskontopsykologian professori **Owe Wikström**
Kotimaa 37/2005 (18.9.2005)

Kirkon traditiossa ihmisen suorituksilla ei ole merkitystä. Armon käsite voi tuoda etäisyyttä työelämän kriteereihin, helpottaa ja luoda yhteisöllisyyttä.

Professori, psykohistorioitsija **Juha Siltala**
Taloussanomien 12.10.2005

Kirkon diakonisen roolin vahvistaminen herättää enemmän luottamusta kirkkoa kohtaan kuin nahistelu raamattukeskustelun paikalleen jämähtäneissä bunkkereissa.

Päätoimittaja **Simo Juntunen**
Hengellinen kuukausilehti 9/2005

Vaikka takinkääntäjiä inhotaan, minun mielestäni on kuitenkin aivan vääränlaista omiin lumoihinsa joutumista, jos ihmisen neljänkymmenen vuoden jälkeen kertoo yhä ajattelevansa samoin kuin seitsemäntoistavuotiaana.

Filosofi ja pappi **Terho Pursiainen**, Vantaan Lauri 6.10.2005

Seurakunta myy virastotaloaan

Vammalan seurakunta on valmis myymään virastotalonsa keskustassa ja palaamaan takaisin Tyrvään pappilaan.

– Tilat ovat hyvässä kunnossa, talo tuntuu yhä kuin uudelta. Monien on vaikea äkkiseltään uskoa, että muutimme tänne jo 15 vuotta sitten, kuvaa talouspäällikkö Paula Laasanen.

Seurakunta omistaa As Oy Marttilankatu 29:stä Aittalahdenkadun puoleisen päädyn. Kahdessa kerroksessa on yhteensä 500 neliötä.

– Ostaja voi tietysti muunnella tiloja omien tarpeittensa mukaisesti. Meitä varten rakennus tehtiin toimistokäyttöön, ja siihen tämä sopii ihanteellisesti. On erillisiä työhuoneita ja kokoustiloja, kuten iso neuvotteluhuone. Momenlaisia mahdollisuuksia varmasti on, ja alakerran avoin yhtenäinen tila soveltuu vaikka myymäläksi, Laasanen arvelee.

Ei alle tasearvon

Miksi seurakunta tahtoo myydä virastotalon ja muuttaa sinne, mistä 1990 lähdettiin pois? Neliöitä on molemmissa suurin piirtein saman verran.

– Siksi että piakkoin on joka tapauksessa pakko remontoida pappilaa, joka nykyään on selvästi vaa- jaikäytössä. Tällä ratkaisulla seurakunta pystyisi alentamaan käyt-

Seurakunnan virastotalo Aittalahdenkadun ja Marttilankadun kulmassa on valmistunut 1990.

tökustannuksia. Kun seurakuntatalo olisi aivan vieressä, pystyisimme myös käyttämään sitä kaikissa kokouksissamme.

Alkuperäinen Tyrvään pappila 1800-luvun lopulta eli kirkkoherra Johannes Bäckin ajoilta paloi 1918. Nykyinen komea keltainen rakennus on tehty 1920-luvulla.

Viime vuosina talossa on toiminut päiväkerhoja ja pyhäkoulu, lisäksi siellä on lapsityöntekijöiden työhuoneet.

Aktiivisesti Vammalan seurakunta ei toistaiseksi ole virasto-

taloaan kaupannut, eikä ajatus myynnistä ole uusi. Ensi kerran vaihtoehtoa väläyteltiin taloudellisesti tiukkana aikana 2001 ja toistamiseen, kun Tyrvään ja Karkun seurakunnat yhdistyivät.

– Muutamat kiinnostuneet ovat jo käyneet katsomassa ja joitakin neuvotteluja on käyty. Tappiolla emme kiinteistöä ole myymässä eli alle tasearvon emme halua käydä kauppaa. Muuttoaikataulu on puhtaasti neuvottelukysymys.

Pirjo Silveri

Nyt Karkun kirkossa kuuluu

Karkun kirkon äänentoistojärjestelmä on vastikään perusteellisesti uusittu.

Puheen kuuluvuusongelmasta kantautui seurakunnan päättäjien korviin sen verran palautetta, että alun perin ensi vuodelle suunniteltua työtä aikaistettiin. Tamperelainen Audiotalo suunnitteli ja

toteutti hiukan alle 15 000 euron urakan jo nyt joulukuksi.

Audiotalon Timo Taipale vakuuttaa, että muutoksen entiseen kyllä huomaa.

– Tai sitten ei, sillä hyvä äänentoistohan toteutetaan nimenomaan niin, ettei kirkon penkisä istuva sitä erityisesti huomaa! Hän yksinkertaisesti vain kuulee hyvin.

Kirkkosaliin asennettiin digitaalisesti viivästetyt kaiuttimet. Se tarkoittaa että niin eturivissä kuin takapenkissä olevat kuulevat mikrofonin puhuvan äänen selkeästi ja yhtä aikaa.

Nyt laitteisiin lisäsiyleisohjelmia ja kirkon pe-

rälle, missä niitä ei aiemmin ollut lainkaan.

Nykyaikaisilla laitteilla ääni pystytään myös suuntaamaan kohti yleisöä niin, ettei se ”karkaa” tai lähde kiertelemään pitkin seinää.

Remontissa muistettiin myös heikkokuuloisia ja kuulokojeen käyttäjiä.

Karkun kirkon vanha äänentoistojärjestelmä oli 80-luvulta. Taipaleen mukaan aika monta laitesukupolvea on sen jälkeen vaihtunut ja alan tekniikka kehittynyt.

Audiotalo on ennenkin tehnyt töitä seurakunnalle Vammalassa. Viisi vuotta sitten kohteena oli Tyrvään kirkko. – Se onkin äänentoiston kannalta yksi akustisesti vaikeimpia kirkkoja, määrittelee Taipale.

Houhajärven leirimajan ison pirttiä ehostetaan ensi vuonna. Kuvassa viime kesän innokkaita isä-lapsileiriläisiä.

Leirimajan uudistus etenee

Houhajärven leirimajan peruskorjaus etenee.

Uudisrakennus on nyt ajoitettu vuodelle 2007 ja kirkkoneuvosto valitsi sen suunnittelijaksi arkkitehti Hannu Pietilän Huittisista. Rakennustoimikunnan pitäisi saada ensimmäiset luonnokset vielä joulukuussa ja lopulliset piirustukset keväällä. Rakennus-, sähkö- ja lvi-suunnittelijoita ei ole vielä valittu.

Vanhat mökit ja nykyinen vessa puretaan uusien majoitustilojen tieltä. Seurakunnalle hyvänä kommittarina on ”yksi iso rippileiri”: uudisrakennukseen on tulos puoli tusinaa sekä tyttöjen että poikien huoneita ja neljä huonetta leirien vetäjille. Yhteensä petipaikoja tulee noin 45 hengelle.

– Lisäksi tehdään ajanmukaiset suihkut ja vessat, pieni keittiönurkkaus ja rippikoulun opetustila, selittää talouspäällikkö Paula Laasanen.

Rakennustoimikunta ja suunnittelija ovat jo yhdessä kiertäneet maakuntaa tutustumassa leirikeskuksiin – on haettu muilta vinkejä ja kuulosteltu kokemuksia.

Vammalassa historiallinen tosiasiassa on, että seurakunnalla on hoidettavanaan seitsemän kirkkoa. Näin ison kiinteistömäärän hoitokustannukset ovat niin suuret, että luksusluokan leirikeskuksesta voi vain unelmoida. Laasanen ei edes haikaile ylellisyyttä.

– Jonkinlaisena visiona tai ohjenuorana meillä on toteuttaa uudisrakennuksessa ”vanhan leirimajan tyliin sopivaa, kodikasta, taloudellista ja kestävää”.

Pirtit käydään läpi seuraavaksi

Jo tänä vuonna Houhajärvellä ehostettiin ulkotiloja; rakennettiin rappusia, aitoja ja penkkejä sekä kohennettiin nuotiopaikkoja. Ensi vuoden talousarvioon varatulla 60 000 eurolla jatketaan suunnittelua ja kunnostetaan entisiä pirttejä. Seiniä ja ikkunanpuiteita maalataan ulkoa, sisällä puhdistetaan jyrkeitä hirsiseiniä.

– Isossa pirtissä käydään läpi kaikki pinnat. Penkkejä, tuoleja, pöytiä ja verhoja uusitaan, valaistus tarkistetaan, katsotaan mitä kaappeja on viisasta uusia ja mietitään, pitääkö takalle tehdä jotakin. Myös ruokailutilassa eli pikkupirtissä kaikki seinät ja katon puhdistetaan perusteellisesti, luettelee Laasanen.

Leirimajan peruskorjaukseen arvioidaan tulevien kolmen vuoden aikana kuluvan 657 000 euroa, suurin summa on taloussuunnitelmassa merkitty vuodelle 2007.

Laasanen korostaa kuitenkin, että kokonaiskustannuksia on toistaiseksi mahdoton tarkkaan arvioida, koska vielä ei ole käytettävissä edes uudisrakennuksen piirustuksia. Kirkkoneuvosto on myös päättänyt, että käyttökustannukset on selvitettävä ennen kuin kirkkovaltuusto voi lopullisesti päättää rakentamisesta.

Houhajärven leirimaja on pääsiäisestä lokakuun loppuun ahkerassa käytössä. Viime vuonna yöpymisiä oli 3 500, leireille osallistujia kaikkiaan 3 860.

Pirjo Silveri

Keräystulokset 2005

Tyrvään rovastikunta	Yhteensä €	€/jäsen
Vammala	11 412	0,85
Kiikka	5 494	2,53
Kiikoinen	2 426	2,01
Mouhijärvi	5 416	2,02
Suodenniemi	1 395	1,14
Lavia	2 336	1,14
Punkalaidun	3 986	1,19
Huittinen	12 873	1,53
Keikyä	4 001	1,77
Rovastikunta yht.	49 339	1,34
Turun arkkihiippakunta		
yht.	504 619	0,88
Koko maa		
yht.	4 706 493	1,07

Yhteisvastuulla nuorille 11 412 euroa

Yhteisvastuukeräys tuotti tänä vuonna Vammalassa 11 412 euroa. Seurakuntalaista kohti lahja oli 0,85 euroa eli muutama sentin vähemmän kuin koko Turun arkkihiippakunnassa.

Yhteisvastuukeräyksen tulos laski jonkin verran viime vuodesta, niin Vammalassa kuin koko maassa. Merkittävimpana syynä on pidetty avauksen ajankohdasta eli helmikuun alkua, joka osui lähelle Aasian luonnonmullistusta. Ihmisten myötätunto kohdistui vielä voimakkaasti hyökyaaltokatastrofin uhrien auttamiseen.

Talvella monet yhteisvastuuta-pahtumat muuttuivatkin tsunami-keräyksiksi ja usein apu suun-

nattiin suoraan Kirkon Ulkomaanavulle.

Yhteisvastuukeräyksen tämän vuoden teema oli ”Siivet ja juuret”. Kokonaistuotolla eli 4,7 miljoonalla eurolla autetaan juuretomia nuoria meillä ja maailmalla saamaan koulutuksen avulla elämänsyvästä kiinni.

Seurakunnista parhaan keräystuloksen teki jo 14. kerran peräkkäin pohjoinen Pello, kokoamalla nyt 7,97 euroa jäsentä kohti (viime vuonna 10,86 e). Koko maassa keskimääräinen lahjoitussumma seurakuntalaista kohti oli 1,07 euroa.

Tyrvään rovastikunnassa ykköskeraaja oli Kiikka, 2,53 euroa seurakunnan jäsentä kohti. Myös

Mouhijärvellä ja Kiikoisissa parannettiin tahtia viime vuodesta ja päästiin nyt kahden euron paremmalle puolelle.

Ensi vuonna vanhuksille

Vuoden 2006 Yhteisvastuukeräys alkaa sunnuntaina 5. helmikuuta teemalla ”Ihmisarvoinen vanhuus”. Tuotolla autetaan yksinäisiä ja turvottomissa olosuhteissa eläviä vanhuksia kotimaassa ja kehitysmaissa.

Suomessa kehitetään vanhusten hyväksi tehtävää kotikäyntityötä sekä vahvistetaan vanhusten tukena toimivia verkostoja. Angolassa ja Ugandassa autetaan yksinäisiä, ilman perheen tukea eläviä vanhuksia.

Meitä on 13 462

Vammalan seurakunnassa oli viime vuonna 13 462 jäsentä.

Kaupunkilaisista 88,5 prosenttia kuului kirkkoon eli selvästi enemmän kuin suomalaisista keskimäärin. Kirkon tutkimuskeskuksen tilastojen mukaan 2004 lopussa ev.lut. kirkkoon kuuluvia oli 83,6 prosenttia.

Tämän vuosituhannen aikana Vammalan seurakunnan jäsenmäärä on laskenut 441:llä. Viime vuonna jäsenmäärä väheni 90:llä.

VÄESTÖMUUTOKSET 2004	
Kastetut	144
Kuolleet	162
Seurakuntaan muuttaneet	537
Seurakunnasta muuttaneet	560
Kirkkoon liittyneet	23
Kirkosta eronneet	75
Solmittuja avioliittoja	62
Avioeroja	33

Kaipaatko elämääsi *iloa*?

Käännä elämääsi uusi sivu, ihastu *iloon*!

ilo on uusi, työikäisen suomalaisen lehti. Elämäntaito, parisuhde, hyvinvointi sekä kiinnostavat henkilöt ja ilmiöt ovat osa *iloa*. Lehti ottaa kiertelemättä kantaa ja käsittelee myös arvoja ja eettisiä kysymyksiä. *ilo* ilmestyy iloksesi kerran kuussa.

Ihastumistarjous, TILAA NYT!

5 lehteä iloiset 5 €

Tilaa lehti osoitteesta: www.kotimaa.fi/tilaukset
tai soita tilauspalveluun: (09) 4155 2333

Tilaus on määräaikainen ja päättyy 5 lehden jälkeen.
Osoitteita voidaan käyttää suoramarkkinointiin henkilötietolain mukaisesti.
Huom. *Kotimaa*-lehden tilaajana saat *ilon* automaattisesti, ilman lisämaksua.

Millaisen miehen Turun arkkihiippakunta saa piispaksi? Kun kysymyksen esittää niille, jotka tuntevat Kari Mäkisen, luonnehdintoja alkaa sadella.

”Hän on ihan tavallinen. Niin perin vaatimaton. Leppoisa.

Määrätietoinen ja sitkeä, rämpiä läpi vaikka mistä. Helposti lähestyttävä pappi, jolle on helppo puhua. Hyvä kuuntelija. Huumorintajuinen. Jämähkä johtaja, joka uskaltaa puuttua ikäviin ja vaikeisiin asioihin. Pohdiskeleva älykkö.”

On hämmästyttävää, kuinka paljon mielipiteitä rönsyää, sillä matalan profiilin kirkonmies ei ole ikinä tehnyt itsestään numeroa. Hän ei ole kaikkialla pörräävä tärkeilijä, jonka suusta sinkoilee suuria sanoja ja mustavalkoisia, varmoja totuuksia. Hän osaa avata kristinuskon ydinsanomaa sellaisellekin, jolle teologinen käsitteistö on vierasta.

Henkilöpalapelissä tietynsävyinen kuva hahmottuu kirkkaana: tavallinen Turun piispa arvostaa tavallisia ihmisiä. Hänen mielestään kirkon työssä tärkeintä on kohdata, kuunnella ja tukea seurakuntalaisia – ja vallankin niitä hiljaisia jäseniä – heidän arjessaan.

Niin, ja aika tavalliselta tämä viisikymppinen teologian tohtori myös näyttää. Vaalin ratkettua voittaja esiintyi *Kotimaan* haastattelussa Reino-tohvelit jalassa kotonaan Porin Hyvelässä.

Mäkinen vaivautuu aavistuksen, kun häneltä kysyy, tunnistaako piispa itsensä kaikista syksyn lehtihaastatteluista.

– Ymmärrän että tällaisessa tilanteessa on ollut tarve jotenkin määritellä minua. Että mikä tuo tyyppi oikein on. Media ei kuitenkaan ole peili, josta voin katsoa, että ”tommonen mää oon”.

Kun piispakandidaatit vaalin aikana esittäytyivät, Ulvilan kirkkoherra ilmoitti harrastavansa lenkkeilyä, arkiruokaa, ongintaa ja kirjallisuutta. Viimeiseen sanavalintaan liittyy muutakin kuin lukemista iltojen iloksi, sillä väitöskirjassaan *Unelma jälkikristillisestä kulttuurista ja uskonnosta* (1989) Mäkinen yhdisti teologiaa ja kirjallisuustiedettä.

Elämän kuljetettavana

Jo elokuusta asti Mäkisen työhuone on ollut Turun tuomiokapitulissa, kivenheiton päässä tuomiokirkosta. Hän on virkavapaalla hoitaakseen hiippakunnallista tukiprojektia, joka on tietänyt tiivistä yhteydenpitoa myös Vammalan suuntaan.

Tammikuussa alkaa totuttelu violettiin piispanpaitaan, loppiaisenä hänet vihittään virkaansa.

Ainakin aluksi Mäkiiset ovat ”kahden kaupungin kansalaisia”. Piispantalo Turun Korppoolaisenmäellä saa uudet asukkaat, mutta toinen koti säilyy Porissa, missä kaksoiset **Inari** ja **Kaisa**, 17, käyvät lukion loppuun. Perheen vanhemmat tyttäret **Martta**, 21 ja **Katariina**, 24 ovat jo lentäneet pesästä. Puoliso **Eija Mäkinen** on sairaalappina Harjavallassa.

Kari Mäkinen on asunut myös Helsingissä ja Tampereella, työskennellyt pappina Ulvilassa, Porissa ja Helsingissä, opettanut Helsingin yliopistossa, toiminut Turussa tuomiokapitulun pappisasessorina ja ollut kokonaiskirkon luottamus-toimissa. Taitavan sanankäyttäjän kirjalliseen tuotantoon kuuluu väitöskirja, runoja, artikkeleita, esseitä, esitelmiä, kolumneja, kirja-arvosteluja, pakinoita.

– Toivon että piispana pystyn hyödyntämään aiempia työkoke-

Teologian tohtori Kari Mäkinen vihittään loppiaisenä piispaksi Turun tuomiokirkossa. Televisioitavassa messussa nähdään myös vammalalaista väriä: juhla-kulkueessa ovat mukana seurakunnan talouspäällikkö Paula Laasanen ja kirkoneuvoston varapuheenjohtaja Maiju Vuorenoja.

Tavallinen Turun piispa

muksiani, vaikka paljon uutta ja haasteellista varmasti on edessä. Ei yhtään tiedä, mitä elämä viran kautta tuo tullessaan.

Mikä jännittää etukäteen? Mitkä alueet askarruttavat tai tuntuvat oudoilta?

Mäkistä rupeaa naurattamaan. – Ei oikeastaan mikään muu kuin... kaikki!

Hän vakavoituu vilkaistessaan kahden vahvan arkkipiispan muotokuvaa työhuoneensa seinällä. – Kun Martti Simojoki ja Mikko Juva tuossa joka päivä minua tuijottavat, aika pieneksi itseni tunnen.

”Vähän vaikea maailma”

Tyrvään rovastikunnassa piispanvaalin äänioikeutettuja oli 50 ja äänestysprosentti 100. Ensimmäisellä kierroksella Kari Mäkistä kannatti tasan puolet, toisella hän sai 27 ääntä. Jotkut kavahtivat ehdokkaan siviilipalvelusta.

– Kun tämä asia nousi syksyllä keskusteluissa esiin, haluttiin yleensä tietää, miten suhtaudun sotaveteraaneihin. Vastasin, että minulla on heihin hyvät ja lämpimät suhteet. Kuinka muuten voisi olla, sillä näen heissä oman isäni sukupolven!

Myös yhteistyön puolustusvoimien kanssa Mäkinen ilmoitti ongelmattomaksi, koska kyse on normaalista yhteiskuntaan ja kulttuuriin kuuluvasta verkostosta.

– Oma tieni on kulkenut niin kuin on kulkenut. Ymmärrän kyllä, että ne asiat voidaan kokea vaikeiksi, jotka ovat myös tunnetasolla herkkiä. Tekniset kuviot ovat helppoja, koska yksi plus yksi on aina kaksi. Seurakunnissa askarrellaan kuitenkin usein sellaisten eettisten kysymysten kanssa, jotka ovat ristiriitaisia ja joihin ei ole yksioikoista vastausta.

– Tämä on vähän vaikea maailma, Mäkinen huokaa. – Elämä ei ole aina suoraviivaista ja yksinkertaista, eikä kirkko ole poikkeus. Samaa elämää siellä eletään.

Evankelis-luterilaisessa kirkossa ovat hiertäneet esimerkiksi naispappes ja suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin.

– Virkakysymykseen kirkolla on yksi kanta. Siihen pitää sopeu-

tua, siinä todellisuudessa elää. Piispainkokouksen asettama työryhmä hakee parhaillaan pelisääntöjä, joita tämä ratkaisu nyt edellyttää.

Erillisviikkimyyksiä Turun piispa ei pidä mahdollisena sen paremmin omassa kuin muissa hiippakunnissa. – On selvää, ettei pappi voi valita, keiden kanssa tulee vihitäväksi.

Katse olennaiseen

Vuoden loppuun Kari Mäkinen puurtuu projektissa, jonka alkuperäisenä tavoitteena oli kartoittaa pienten seurakuntien tulevaisuutta, lähtökohtana niiden omat tarpeet. Näkökulma kääntyi pääläelle, kun kuntauudistus lähti ryynnällä etenemään.

– Kukaan ei kesällä aavistanut, kuinka isosta muutoksesta on kyse. Nyt paineet tulevat ulkopuolelta ja joudumme miettimään, miten seurakuntien asiat ja toimin-

not on uudessa tilanteessa tarkoituksenmukaisinta järjestää.

Esimerkiksi Vammalan kaupunki ja Suodenniemen kunta neuvottelevat yhdistymisestä. Jos hanke etenee suunnitellusti, se tarkoittaa, että 2007 alusta Suodenniemi kuuluu myös Vammalan seurakuntaan.

– Kuntapuolen käymistila on osaltaan hälvettänyt pelkoja ja lieventänyt siilipuolustusasennetta. Yhteistyöstä yli seurakuntarajojen on pystytty rakentavasti ja avoimesti keskustelemaan.

Etenkin vähenevän väestön alueella seurakunta muodostaa usein jonkinlaisen perusturvallisuuden – siihen liittyy vahva kaipuun elementti, se voi olla tärkeä myös sielä lähteneille.

Mäkinen ennustaa, että 5–10 vuoden sisällä arkkihiippakunnassa toteutuu vielä sekä seurakuntaliitoksia että tulee lisää Vammalan Karkun, Loimaan Metsämaan ja Ulvilan Kullaan kaltaisia kappeliseurakuntia.

Läsnäolo arjessa

Mäkinen tohtii kritisoida myös seurakuntien ”monitouhaisuutta”, kun koko ajan yritetään keksiä jotakin uutta kaikille kohderyhmille.

– Aktiiviteeteilla on merkitystä niihin aktiivisesti osallistuville, ja niin pitää ollakin. Väestön valtaosan elämään perinteinen seurakunta-aktiivisuus ei kuitenkaan liity. En edes näe, että sitä tulisi niin tavoitella.

– Tärkeämpää on normaali kanssakäyminen yhteistyöverkostoissa, työpaikoilla, päiväkodeissa, kouluissa, urheiluseuroissa, yhdistyksissä – siis siellä missä ihmiset muutenkin ovat. Pitää hoitaa kunnolla ne kosketuskohdat, joita meillä ihmisten arkeen on. Kirkolliset toimitukset ovat yhä aivan keskeisiä. Niiden kautta tavoitamme vuosittain valtavan väkimäärän.

Juuri kaste, avioliittoon vihkiminen ja hautaan siunaaminen ovat asioita, joiden takia kuulutaan kirkkoon ja joita suomalaiset arvostavat.

– Jos ihmisiltä kysytään miksi, he eivät osaa oikein vastata. Niihin liittyy tietysti historiallinen perspektiivi, mutta myös jotakin joka tulee aika syvältä.

Nuorten aikuisten väitettyä joukkopakoa kirkosta piispa ei innotu kovasti kauhistelemaan.

– Sopii kysyä, onko tämä ikäluokka yhdestä puusta veistetty joukko? Jos eroamisen taustalla on se, että joku kokee kirkon itselleen vieraaksi, jostakin kohtaamisesta tai tilanteesta tuo tunne luultavasti on syntynyt. Väliytykö seurakunnan työssä aito halu kuulla ja kuunnella ihmisten elämänkysymyksiä?

Jos kirkko leimautuu varmojen totuuksien instituutioksi, yhteisöksi, jolla on lukkoon lyöty kanta ja valmis katsomuksellinen rakennelma kaikkeen, tämä ei Mäkisen mielestä oikein sovi postmoderniin maailmankuvaan. Alle nelikymppiset vieroksuvat sitä, että maailma muka olisi näin hallittavissa ja hahmotettavissa.

– Ja voi olla, että he ovat siinä vähän oikeassakin, hän pohtii.

– Tietty nöyryys Jumalan maailmassa edellyttää – ja suorastaan tuo mukanaan sen, ettei tässä niin kauhan isoilla sanoilla voi puhua. Silti voi lujasti riippua kristinuskon peruskatsomuksessa.

Joulun odotusta Pakistanissa

Peshawar, Pakistan 25.11.2005

Valmistaudun viettämään ensimmäistä jouluani Pakistanissa. Adventti on alkamassa, mutta mikään ei muistuta siitä, että joulu on tulossa. Ympäristössä ei ole merkkejä suuren juhlan lähestymisestä.

Ystäväni Suomesta toivotti viikko sitten hyvää adventinaikaa. Ajattelin, että nyt hänellä ovat pasmat sekaisin kun tuollaisia puhelee. Eihän se joulu vielä voi tulla!

Äsken laitoin hetkeksi joululaulut soimaan ja makailin silmät kiinni sohvalla. Ajatuksissani lensin sinne Vammalaan lapsuuteni ja nuoruuteni jouluihin.

Kuvittelin mielessäni asioita, jotka ovat tehneet joulusta joulun. Hyväksi siivottu koti, äidin valmistamat herkut, isän hakema kuusi ja sen koristelu, aaton jännitys paketteja odotellessa, joulukirkko ja kävelyretki Roismalan hautausmaalle. Tuoksut jotka tulvivat nenään koko joulukuun, vierailut sukulaisten luona ja tietysti joululaulut, joita yhdessä laulettiin siskon säestäessä pianolla.

Listaa voisi helposti jatkaa, sillä jokaisen joulu on täynnä muistoja ja tunnelmia.

Kotoisasti villasukat jalassa

Millaisessa ympäristössä nyt olen? Ulkona on vihreää ja päivisin lämpötila kohoaa pariinkymmenen asteeseen, tosin öisin on puol-

ta viileämpää. Talvikausi on edessä, nyt on jo huomattavasti kylmempää kuin pari kuukautta sitten.

Istun villatakki päällä ja villasukat jalassa kirjoittamassa. Pimeä tulee iltakuuden maissa ja aamulla kuudelta on taas valoisa.

Ulkoiset puitteet toki vaikuttavat siihen, ettei joulun läheisyys tunnu. Suurin syy kuitenkin on, ettei tässä maassa mikään muistuta joulusta eikä Jeesuksesta.

Pakistan on islamilainen tasavalta, ja sen 157 miljoonasta asukkaasta vain alle kolme prosenttia on kristittyjä. Ihmisiä maassa on valtavasti, mutta Jeesuksen syntymäpäivää juhlitaan vain pienellä porukalla.

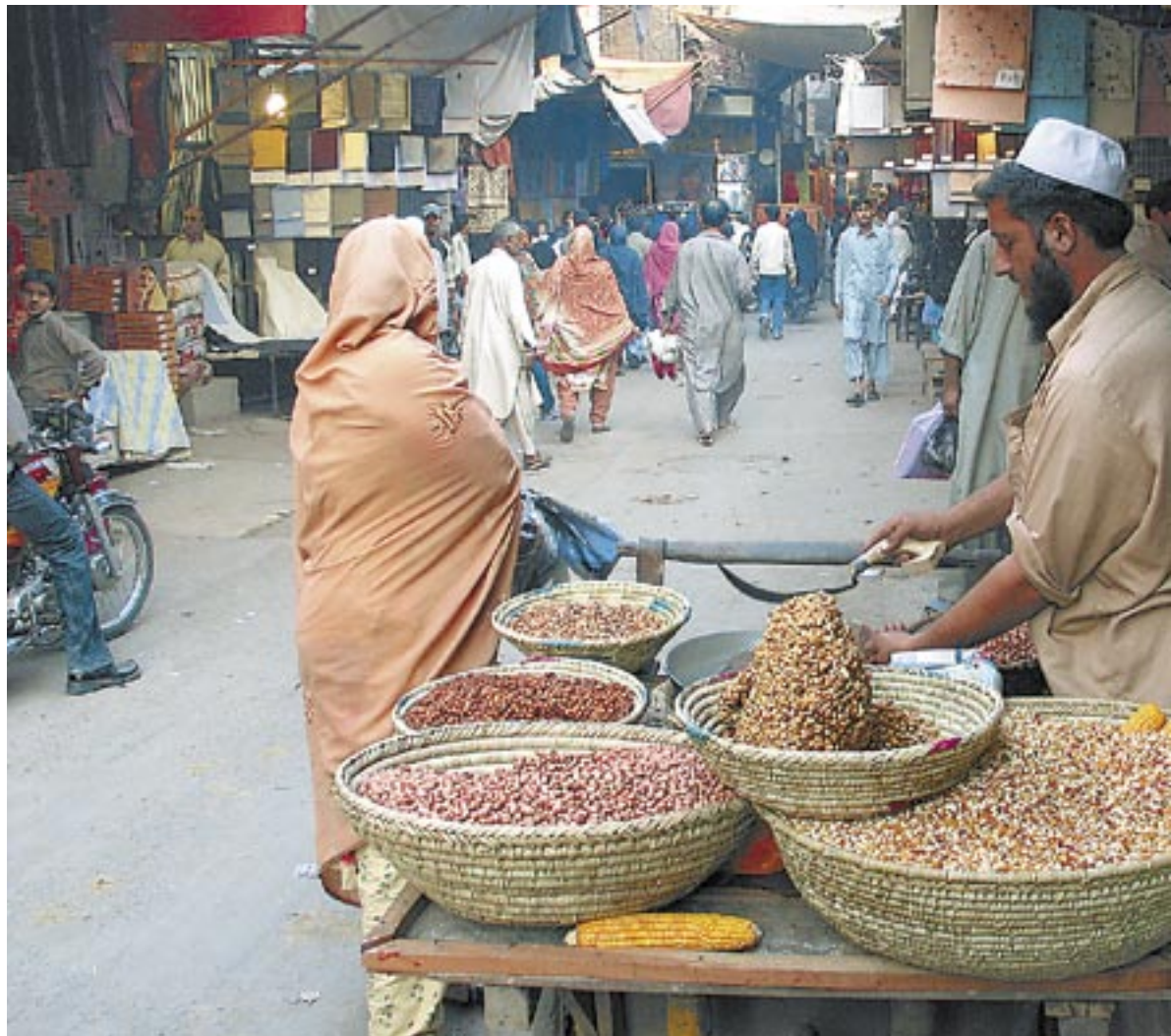
Kristityt ovat saaneet viettää joulua ihan rauhassa ja silloin on valtakunnallinen loma-aika, muslimeläkin on talvilomansa.

Uusi puku jouluksi

Kyselin tuntemiltani pakistanilaisilta kristityiltä, mitä heidän joulunviettoonsa yleensä kuuluu. Tähän tapaan he vastailivat:

Lapset harjoittelevat kristityissä kouluissa joulukuvaelmia joulujuhlassa esitettäväksi. Koulujen loma alkaa noin 20. joulukuuta ja vuodenvaihteen jälkeen palataan opintahjoon.

Jouluaaton lapset ja nuoret kulkevat taloissa laulamassa joululauluja, heille tarjotaan kuivaheleitä, pähkinöitä ja mandariineja.

Pähkinänmyyjä basaarissa Lahoressa. Pakistanissa pähkinöitä syödään paljon juuri joulun aikaan.

Yleistä on, että aattoyönä mennään kirkkoon jumalanpalvelukseen sekä rukoilemaan ja laulamaan.

Joulupäivänä vietetään aikaa puistossa ja kyläillään sukulaissaisa. Jouluna syödään hyvin, useimmiten kanaa – kana on tšekäläisit-

tain juhlaruoka. Koteihin kannetaan joulupuu ja paikkoja koristellaan muutenkin.

Ihmiset pukeutuvat parhaimpiinsa ja monet hankkivat jouluksi uuden puvun. Ystäville ja perheenjäsenille annetaan lahjoja, tosin pie-

nemmässä mittakaavassa kuin meillä siellä Suomessa. Lahja on usein leipomus tai vallankin naisille uusi puku eli salwar kamiiz -kangas.

Joulusaunaan Tankissa

Itse olen menossa viettämään joulua Tankin kristilliseen sairaalaan,

Lämmin tuulahdus kotimaasta

Maailmalla työskenteleville lähetystyöntekijöille kirje, kortti tai sähköpostiviesti on aina lämmin tuulahdus kotimaasta.

– Kaikki posti on taatusti tervetullutta, sanoo lähetys sihteeri **Tellervo Murtoo-Huoponen**, ja kannustaa vammalalaisia rohkeasti lähestymään nimikkolähetettä.

– Kenenkään ei tarvitse ajatella, että ”emme me ole edes tuttuja keskenämme ja eihän se minua tunne tai etten osaa mitään kirjoit-

taa”. Vieraalla maalla tuntuu tosi hyvältä saada postia ja kuulla kotipuolen ihan tavallisista asioista, kuulumisista, ajatuksista ja vaikka sitten ilmoista! Jo kortin saaminen piristää kummasti.

Murtoo-Huoponen sanoo, että yksittäiset seurakuntalaiset voivat kirjoitella, mutta myös piirit voivat nauhoittaa vaikka kasetteja tai videoita ja postittaa niitä läheteille.

Joulutervehdys ehtii mainiosti vielä, ainakin sähköpostilla!

Nimikkolähetien yhteystiedot:

ISRAEL Erja Såde:

erja.sade@felm.org
Ebenezerhome P.O.B 525.
31004 Haifa, Israel

RANSKA Riitta Granroth:

riitta.granroth@felm.org
10,rue des 3 Freres,
Carasso 13004 Marseille, France

JAPANI Tellervo Kuusiranta:

kuusiranta@ybb.ne.jp
5-16-27 Sakae-cho,Yaizy-shi,
Shizuoka-ken,425-0027 Japan

PAKISTAN Jenni Haunia:

jenni.haunia@chtank.net
Edvardes College,
Peshawar Cantt 25000, Pakistan

VENÄJÄ Liisa ja Jorma Såde:

jormasade@luukku.com,
Kalliotie 5b14 32740 Äetsä,
Eveliina, Vadim ja Lotta-Lidia Roz-

novski, Inkerin Kirkko

PL 189, 53101 Lappeenranta

SAMBIA Annikki ja Paavo Erelä:

erela@zamnet.zm

P.O.Box 31921, Zambia

NEPAL Raija Kiljunen:

raija.kiljunen@felm.org
CMC-Nepal, P.O.Box 5295
Kathmandu, Nepal

Kauneimmat joululaulut kutsuvat taas

Vammalassa, Suomessa – ja kautta maailman – valmistaudutaan jälleen laulamaan yhdessä tuttuja ja rakkaita joululauluja.

Suomen Lähetysseuran 1973 aloittamiin Kauneimmat joululaulut -tilaisuuksiin osallistuu vuosittain miljoona suomalaista. Niistä on tullut seurakuntien suosituin musiikkitapahtuma.

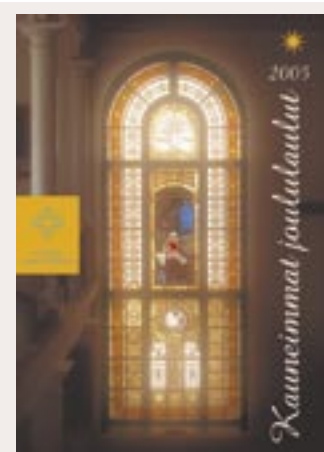
Innostus on levinnyt myös ulkosuomalaisten keskuuteen. Viime vuonna Lähetysseurasta tilattiin lauluvihkoja yli 40 maahan.

Alkuvuosina ajankohdaksi valittiin kolmas adventti, yksi kirkkovuoden hiljaisimmista sunnuntaista. Nykyään tilaisuuksia järjestetään adventista loppiaiseen, ja monissa seurakunnissa niitä on useita.

Tyrvään kirkossa on jo totuttu laulamaan myös arki-iltana, yleensä noin 600 ihmisen voimin.

– Ajatus lähti siitä kun kirkko oli molemmissa sunnuntain tilaisuuksissa niin täynnä väkeä, etteivät kaikki päässeet istumaan, vaikka alttarin polvistumispenkkin oli jo käytössä, muistelee lähetys sihteeri **Tellervo Murtoo-Huoponen**.

– Adventtisunnuntaina tulee ehkä enemmän perheitä ja työsäkkyviä kuin arkena. Monet osallistuvat kaksikin kertaa, ja aika paljon mukana on sellaisia, jotka muulloin käyvät kirkossa harvakseltaan.

Kauneimmat joululaulut

Tyrvään kirkossa
su 11.12. klo 15 ja klo 18
to 15.12. klo 19

Karkun kirkossa
su 18.12. klo 19

Salokunnan kirkossa
su 11.12. klo 19

Sammaljoen kirkossa
su 18.12. klo 13

Illon rukoushuoneessa
su 18.12. klo 19

Lantulan koululla
ti 27.12. klo 19

Toivoa kaukalla lapselle

Joululahja lähetystyölle -keräyksen kohteena on nyt Venezuelan ja Kolumbian evankelis-luterilaisten kirkkojen lapsi- ja nuorisotyö. Suomen Lähetysseuran tuella mahdollistuvat läksyenlukuryhmät, päiväkodit, pyhäkoulu, erilaiset työpajat, rippikoulu, perhetyö, leirit.

Molemmissa maissa pienet kirkot toimivat vaikeissa olosuhteissa; köyhyys, pitkät välimatkat ja levoton poliittinen tilanne ovat niille päivittäisiä haasteita. Kuitenkin myös uusia työpisteitä syntyy ja entisiä vahvistuu seurakunniksi. Yhä useammin työstä vastaa paikallinen

Näin voit auttaa

- Adventti- ja joulujän Vammalassa esim. kirkon ovilla ja seurakunnan tilaisuuksissa jaetaan lippaita ja tilisiirtoja
- Haluamasi summan voit maksaa myös suoraan keräystileille:

Sampo 800014-161130
Nordea 101630-77440
OKO 578007-141240
Aktia 405510-2255596

Kun lähetät maksun, kirjoita viestiasastoon ”Joululahja lähetystyölle 2005”.

Jenni Haunia valitsee itselleen juhlapukukangasta basaarissa.

ten siellä on myös sauna. Innolla odotan joulusaunaa!

Tuntuu mukavalle, kun erilaisista puitteista huolimatta saa nauttia myös joistakin omista jouluperinteistä.

Sairaala-alueella asuu paljon pakistanilaisia, joten varmasti pääsen näkemään heidänkin joulutapojaan. Muita valmisteluja en ole vielä aloittanut, mutta ostin basaarista kankaan, josta teetan jouluksi puvun.

Järistys jätti sanattomaksi

Vammalalaisia lukijoita varmaan kiinnostaa myös syyskuun kahdeksannen päivän maanjäristys. Näillä seuduilla se ei aiheuttanut tuhoa, mutta joka päivä asia on josakin muodossa esillä ja siitä uutisoidaan. Aiemmin basaarissa näki avustuskeraajiksi.

Tänään luin lehdestä, että 74 000 ihmistä kuoli, 70 000 loukkaantui ja 3,5 miljoonaa joutui kodittomaksi. Luvut ovat valtavia ja jättävät sanattomaksi. Uhrien määrän pelätään vielä kasvavan Himalajan talven myötä.

Kävin itse järistysalueella ja näin, miten kokonainen kaupunki oli romahtanut kasaan. Vaikka uskon, että Jumalalla on kaikki asiat hallinnassaan, kärsimyksen tarkoitusta on silti vaikea ymmärtää.

Kuulin jonkun täällä miettivän, pitäisikö joulua katastrofin jälkeen viettää matalalla profililla. Itse olen sitä mieltä, että alamme karsia väärästä päästä, jos tapahtuneen vuoksi sivuutamme Jeesuksen syntymäpäivän.

Juhlan profilia on kyllä suotavaa muuttaa siten, että annamme enemmän niille jotka ovat menettäneet kaiken ja muistamme heitä rukouksin.

Jeesuksen syntymää kannattaa muistaa joka päivä, sillä häneltä saamme kaiken hyvän. Muistammeko hyvää ystävää vain keran vuodessa, hänen syntymäpäivänään? Emme suinkaan, vaan pidämme yhteyttä muulloinkin.

Jeesus on jokaisen Vapahtajaksi ja ystäväksi syntynyt, ja meidän tulisi käyttää aikaa hänen seurassaan sekä arkena että juhlena.

Tahdon toivottaa Sinulle siunattua ja rauhallista joulua Pekka Simojoen laulun sanoin:

"Joulu on taas, riemuitkaa nyt, lapsi on meille tänä yönä syntynyt. Tulkoon toivo kansoille maan, pääsköön vangit vankilastaan. Uskon siemen nouskoon pintaan, olkoon rauha loppumaton."

Jenni Haunia

Tansanialainen Emmanuel Tengeneza jututti lähetysjuhlilla ahkerasti katekiseiksi. Usein tulkkina toimi Veikko Aro-Heinilä.

Tansanian pappi hoiti sydämiä

Kesäkuun lähetysjuhlat tekivät suuren vaikutuksen Vammalan seurakunnan ulkomaiseen vieraseen pastori Emmanuel Tengenezaan.

Vastaavasti tansanialaispappi sai persoonallaan ja puheillaan monen paikkakuntalaisen lämpiämään lähetykselle. Ei ihme, sillä miehen nimi vapaasti suomennettuna tarkoittaa "hoitaa sydämiä".

Hän oli se vanne – niin kuin kirkon- ja koulunkellot Afrikassa – mikä herätti! Hän toi iloa ja sai suomalaiset iloisiksi. Hän kosketti myös lapsia ja nuoria, kehuivat juhlien järjestäjät.

Tapahtuma oli hieno. Paikalliset ihmiset tekivät suuren työn, samoin Suomen Lähetysseura. Yhdessä onnistuttiin, antoi Tengeneza omaa palautettaan.

Kotimaassaan Tengeneza lupasi näyttää Vammalan käsiohjelmaa ja selostaa, miten kaikki näkivät siitä, mitä ja milloin tapahtuu, ja tulivat ajoissa paikalla. – Suomessa opin, että aikatauluista täytyy huolehtia.

Riemukseen hän huomasi, että lapsille ja nuorillekin annettiin täällä kutsu, toisin kuin Tansaniassa. Tengeneza lupasi kertoa oman seurakuntansa rippikoululaisille, että nuoret saavat opetusta, koska Suomessa nähdään niin paljon vaivaa lähetystyön tukemiseksi.

Hän ihaili Vammalassa sitä, kuinka ihmiset kuuntelivat Jumalan Sanaa, kokivat yhteyttä ja lahjoittivat lähetykselle, maksoivat jopa ruoastaan. – Tansaniassa ihmiset eivät tule, elleivät saa ruokaa ilmaiseksi.

Samoin hän iloitsi Vammalan seurakunnan yhteydestä – jokainen tiesi vastuunsa, eikä ketään tarvinnut tehtäviinsä patistaa. Kaikkein tärkeimpänä Tengeneza piti kuitenkin sitä rakkautta, minkä hän kaikessa aisti.

Tunne oli jälleen molemminpuolinen:

– Tulemme muistamaan sinut ja rukoilemme puolestasi. Asante sana! (=kiitos paljon), sanottiin täällä kaukaa saapuneelle vieralle.

Kontupohjan kuoro konsertoi loppiaisena

Loppiaisaattona 5. tammikuuta Linkeriläiskuoro konsertoi Vammalan seurakuntatalossa.

Yhteensä 24 laulavan naisen joukko kiertää niitä Suomen seurakuntia, jotka tukevat Liisa ja Jorma Säteen työtä Inkerin kirkossa Venäjällä.

Säteet ovat myös Vammalan nimikkolähetettä; Jorma on diakoni ja tekee papintöitä, Liisa lapsityöntekijä Kontupohjan seurakunnassa.

Kiertueen mahdollistavat suomalaiset seurakunnat osallistumalla matkakustannuksiin ja järjestämällä laulajille kotimajoituksen, johon kuuluu ilta- ja aamupala.

Tahtoisitko sinä tarjota loppiaisenä ulkomaiselle vieralle yösiän? Jos olet kiinnostunut, soita Vammalan kirkkoherranvirastoon puh. 511 2609 viim. 19.12. ja anna yhteystietosi niin otamme Sinuun yhteyttä.

Käytäntönä on ollut, että isäntäväki tulee mukaan konserttiin ja vie sen jälkeen oman vieraansa kotiinsa ja tuo seuraavana aamuna kirkkoon, kun kuoro esiintyy vielä jumalanpalveluksessa.

Kontupohjan naiskuoron konsertti 5.1. klo 18 Vammalan srk-talossa

Kuusi syttyy nimikkolähetille

Tyrvään kirkon komea joulukuusi loistaa ensimmäisestä adventista loppiaiseen lähetykselle. Kertyneet eurot jaetaan tasan kaikille Vammalan seurakunnan nimikkolähetille.

Kun kävijä pudottaa euron kiviäidan luona portin pielessä olevaan

lippaaseen, kynttilät syttyvät ja palavat puoli tuntia. Harvoin valot pääsevät sammumaan, sillä vammalalaiset ovat ottaneet kuusikeräyksen oikein kunnia-asiakseen.

Viime vuonna joulukuusi tuotti 1 161 euroa.

aiselle

kirkon työntekijä tai maallikko.

Molemmissa maissa kolmannes väestöstä on alle 14-vuotiaita – ja siksi myös kirkot panostavat voimakkaasti tähän ikäryhmään. Nuorista pyritään kouluttamaan uusia vastuunkantajia. Kummioppilasohjelman avulla Venezuelassa ja Kolumbiassa varmistetaan yhteensä lähes 300 lapsen koulunkäynti.

Osallistumalla perinteiseen joulukeräykseen voit omalta osaltasi lievittää maailman hätää ja antaa uudelle sukupolvelle toivoa paremmasta elämästä.

Lisätietoja: www.mission.fi

ta lahjasi:

– Tekstiviestillä numeroon 16579 voit antaa 5 ja 10 euron lahjoituksia:

Viestit ovat JLL5 (lahjoitus 5 e) ja JLL10 (lahjoitus 10 e)

– Soittamalla numeroon 0600-95515 (puhelun hinta 9,93 e + pvm)

*Rakas Jeesus-lapsi *)*

Olemme pyhäkoululaisia Santa Teresasta parin tunnin matkan päässä Caracasista, Venezuelan pääkaupungista. Täällä Tuyn laaksossa asuu paljon köyhiä ja työttömiä. Meitä 3–14-vuotiaita pyhäkoululaisia on melkein 60. Osa meistä on tässä kuvassa.

Jo kolmen vuoden ajan olemme kokoontuneet rowa Zaidan kanssa oppimaan lisää Siunusta, mutta vieläkö meillä ei ole omaa paikkaa. Olisi hienoa, jos meillä olisi paikka, johon kokoontua suojaan sateelta ja auringolta. Siellä voisi myös lukea läksynsä rauhassa. Voisitko sinä auttaa meitä tänä jouluna?

*) Venezuelassa joululahjat pyydetään vanhan tavan mukaan Jeesukselta.

Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta 2006
LINJA-AUTOLIIKENNE
ANTTI LAUHAMO OY
Vammala (03) 513 0412
lauhamo.oy@kopteri.net

Kauniit ja tunnelmalliset
joulukukat
Kulta-Kukasta.
Siunattua Joulun aikaa
Kulta-Kukan tytöt

Vammalan
Kulta-Kukka Oy
Roismala p. 513 0102

POTKUPELLI, potkit pitkään!

Potkupeli potkupyörä
Kotimainen tuote, jossa 3-v. takuu.
Myös Pilot rollaattorikävelypyörät.
Yhteystiedot: **Tmi Kari Mäkinen**
Sivupellontie 14, 61600 Jalasjärvi
Puh. (06) 456 1256, 0500 567 104
www.potkupyora.com

EHT
LIITON JÄSEN
Erikoishammasteknikko
PAULI NURMI
p. (03) 511 2632
050-557 0399
Torikeskus 3. krs Vammala

Ilmoitusmyynti
Tuula Vitamo-Lindström
kiittää asiakkaita hyvästä yhteistyöstä
ja toivottaa kaikille lukijoille
Hyvää Joulua
& Onnellista Uutta Vuotta!

LAPSIVANGIT
www.irrtv.fi
Meitä on
18 000

Näkövammaisten kerhon avointen ovien päivä saattoi Vuokko Maijalan (oik.), Kerttu Vesalaisen, Saimi Villerin, Eila Saarisen ja Onni Suonpään saman pöydän ääreen seurakuntatalolle.

Näkevät sormet punovat ja kutovat

Suurelle pöydälle Vammalan seurakuntatalon alakerrassa on levitetty rottinkikoreja, tumppuja, poppanaliinoja, joulukoristeita.

Vuokko Maijala kutoo sukkaa, Saimi Villeri touhuaa tottuneesti kahvipannuineen. Onni Suonpää punoo sydämenmuotoista korista, jossa ilakoivat joulun värit. On parillisen viikon tiistai-iltapäivä ja iloinen puheensorina täyttää huoneen.

Tänään Vammalan seudun näkövammaisten kerho viettää avointen ovien päivää, esittelee toimintaansa ja myy käsitöitä, joita on syntynyt näkevin sormin. Taito on kirjaimellisesti hyppysissä silloin, kun ihminen on sokea tai heikönäköinen.

– Kaikenlaista on tehty. Rottingista, villalangasta, tuohesta. On kudottu kangaspuilla, joskus on pyörätetty kynttilää. Mallit ja ideat tulevat mistä milloinkin. Kun joku kuulee tai näkee jotakin kiinnostavaa, hän tuo tänne ja sitten kokeillaan, selostaa Maijala, yhdistyksen puheenjohtaja.

Luonnonmateriaali rottinki on näkövammaisten ominta raaka-ainetta. Siitä syntyy isoja tai pieniä koriste- ja käyttöesineitä.

– Harmi kun yksi käsistään kätevä kaveri meni ”lakkoon”, eikä ole viime aikoina käynyt täällä, murehtii Onni Suonpää. Hän huolehtii joukon materiaalivaras-

Onni Suonpää punoo joulukoria.

tosta, tuntee mallit ja opastaa muita tekemisessä. Hän hoitelee myös yhdistyksen asioita Näkövammaisten keskusliittoon päin.

– Onni on käynyt kursseilla Helsingissä, ja hän näkee paremmin kuin me muut. Sen takia nämä tehtävät sopivat hänelle, perustelee Maijala työnjakoa.

Suonpää korostaa, että käsitöitä voi seurakuntatalolle tulla katsomaan ja ostamaan paitsi avointen ovien päivänä, myös joka koontumiskerralla.

– Teemme myös tilaustöitä,

esimerkiksi ostoskoppia ja muita asiakkaan toiveen mukaan.

Päivää ja tervetuloa jokaiselle
Vammalan seudun näkövammaisten yhdistys perustettiin 1987. Siis jo viime vuosisadalla, kuten puheenjohtaja määrittelee.

Tiistain kerhossa on parisenkymmentä vakikävijää, ja joukon jatkoksi mahtuu yhä. – Usein käy niin, että jos uskaltautuu tänne kerran, innostuu ja rupeaa käymään vastakin.

– Joka ainoalle tulijalle sanomme päivää ja tervetuloa! Meillä ei ole mitään mittareita jäsenyydelle eikä invaliditeettiprosentteja kysellä, Maijala kannustaa.

Alkuvuosina ryhmä kokoontui kaupungin nuorisotalolla, mutta se osoittautui käytännön kannalta hankalaksi. Sitten oltiin jonkin aikaa Vammalan pappilassa, mutta ”pahat trappuset oli siäläkin”. Seurakuntatalon alakerrasta löytyivät lopulta oivat tilat, minne mahtuvat kahdet kangaspuutkin.

– Tää on ihanne. Tähän on helppo tulla, reitillä ei ole mutkia ja kynnyksiä, on lämmintä ja valoisa.

Vuosien varrella on yhdessä tehty paljon muutakin kuin käsitöitä.

– Meillä on ollut esimerkiksi sormiaakos- ja pistekirjoitus-

Soita 0600-95515 niin autat
Puhelun hinta 9,93€ + pvm.
Kiitos lahjastasi!

JOULUN ILOA
VENEZUELAAN JA KOLUMBIAAN

Joululahja lähetystyölle -keräyksen tuotto menee Venezuelan ja Kolumbian ev.lut.kirkkojen lapsi- ja nuorisotyöhön. Tule mukaan joulun iloon!

KERÄYSTILI SAMPO 800014-161130 Viesti: JLL05

www.mission.fi

kurssi. Olemme opetelleet kasvatamaan ituja, käyneet kokkikerhoa ja harrastaneet tuolijumppaa. On tehty monenlaisia retkiä, leireily, pidetty kesätahtumia. Tärkeintä on aina yhdessäolo. Jos jotakuta huvittaa kerhossa tehdä hommia, hän tekee. Jos ei huvita, voi vain istua ja höpöttää.

Ruokapaikat on testattu

Joulu- ja pääsiäisaterioista on niin ikään tullut perinne. Kun on porukalla käyty syömässä, samalla on testattu Vammalan ravintolat. Ruoan lisäksi on arvioitu sitä, kuinka hyvin näkövammaisen asiakas osataan ottaa huomioon.

– Tiedämme kyllä, mihin ruokapaikkoihin meidän on ylivoimainen kulkea. Toisaalta olemme voineet opettaa henkilökuntaa ja neuvota, miten ruokaillessa esimerkiksi lasi asetetaan sokean eteen, Maijala selittää.

Ilo oli suuri, kun eräässä paikassa toiveet ja opit olivat menneet perille: toisella kerralla asiakasryhmää palveltiin upeasti ja tarjoilija muisti kaikki olennaiset yksityiskohdat, joista oli edellisellä käynnillä ollut puhetta.

Seurakunta tukee näkövammaisten toimintaa muutenkin kuin antamalla kokoontumistilat. Diakoniatyöntekijä on tuttu, sillä hän käy pitämässä joukolle hengellistä kerhoa. Kuurojen ja vanhusten käsityökerhojen kanssa on vuosittain yhteiset kevät- ja joulujuhlat.

– Se on mukavaa, koska silloin saadaan aina isompi porukka yhteen, Maijala ja Villeri kiittelevät yhteen ääneen.

Pirjo Silveri

Näkövammaisten kerho Vammalan srk-talon alakerrassa joka toinen ti (parilliset viikot) klo 12–15.

KIRKKOVUOSI

11.12.
3. adventtisunnuntain aihe
"Tehkää tie Kuninkaalle"
Liturginen väri violetti tai sininen

18.12.
4. adventtisunnuntain aihe
"Herran syntymä on lähellä"
Liturginen väri violetti tai sininen

24.12.
Jouluaaton aihe
"Lupaukset täyttyvät"
Liturginen väri valkoinen

Jouluyön aihe
"Teille on syntynyt Vapahtaja"
Liturginen väri valkoinen

25.12.
Joulupäivän aihe "Nyt Betlehemiin!" ja "Sana tuli lihaksi"
Liturginen väri valkoinen

26.12.
Tapaninpäivän, 2. joulupäivän aihe "Kristuksen todistajat"
Liturginen väri punainen

27.12.
Apostoli Johanneksen päivän, 3. joulupäivän aihe "Jumala on rakkaus"
Liturginen väri valkoinen

28.12.
Viattomien lasten päivän, 4. joulupäivän aihe "Jeesus pakolaisena"
Liturginen väri valkoinen tai punainen

31.12.
Uudenvuodenaaton aihe
"Aikamme on Jumalan kädessä"
Liturginen väri valkoinen

1.1.
Uudenvuodenpäivän aihe
"Jeesuksen nimessä"
Liturginen väri valkoinen

6.1.
Loppiaisen aihe
"Jeesus, maailman valo"
Liturginen väri valkoinen

Tyrvään kirkossa voi taas seisautua tutun jouluseimen äärelle.

SLS, Jussi Tainen

Etusivun kuva

Paanun etusivulla on lasimaalaus *Kristuksen syntymä* Helsingin Lähetyskirkosta (Tähtitorninkatu 18).

Arkkitehti, vapaaherra K.A. Wreden suunnittelema kirkko rakennettiin alkuun rukoushuoneeksi keskelle asuinkorttelia. Valmistuttuaan 1900 se oli vasta seitsemäs kirkko pääkaupungissa.

Carl Wilhelm Sjöbergin lasimaalaukset vuodelta 1922 tuhoutuivat Helsingin pommituksessa, mutta tilalle tehtiin alkuperäisten piirustusten mukaan uudet 1952.

LÖYTÖRETKELLÄ: Mistä löydän,

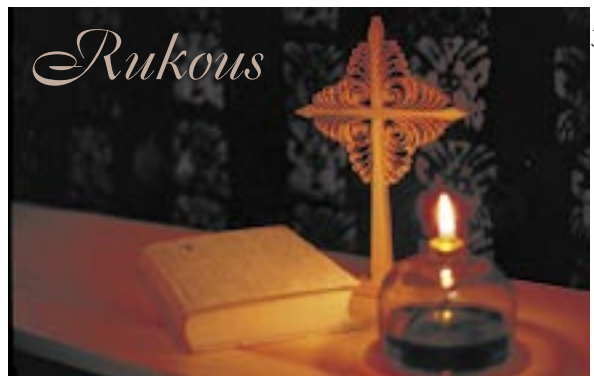
Kymmenen käskyä:
2 Moos 20:1–17 ja
5 Moos 5:1–22

Herran siunaus:
4 Moos 6:22–27
Paimenpsalmi:
Ps 23

Jouluevankeliumi:
Luuk 2:1–20

Isä meidän:
Matt 6:9-13 ja Luuk 11:2–4

Pienoisevankeliumi:
Joh 3:16

SLS, Jyväskylä Markkanen

*Armon ja rakkauden Jumala.
Joulun odotus tiivistyy näihin päiviin.
Sielumme kaipaa pyhää hiljaisuutta
ja todellista rauhaa ja riemua.
Jumala armahda meitä.
Avaa silmämme näkemään,
mitä sinä olet meille valmistanut.
Opetä meitä jakamaan joulun iloa keskenämme
ja antamaan yltykkyllisyydestämme niille,
joilla on tyhjät kädet
ja joiden elämä huutaa lähimmäistä.
Tätä pyydämme rakkaan Poikasi nimessä.*

Rakkauden hinta

Pappi puhui pyhäkoulussa lapsille asioista, joita ei voi ostaa rahalla. "Rahalla ei voi ostaa naurua," hän kertoi. "Eikä rahalla voi ostaa rakkautta." Selventääkseen sanomaansa hän jatkoi, "Mitä te tekisitte, jos tarjoaisin teille tuhat euroa siitä, että ette rakastaisi isäänne ja äitiänne?"

Syntyi hetken hiljaisuus kun tytöt ja pojat kertasivat mielessään papin kysymystä. Vihdoin erään pienen tytön kirkas ääni teki vastakysymyksen: "Kuinka paljon tarjoaisitte siitä, etten rakastaisi isoa siskoani?"

Lähde: Ajatusten aamiainen

SANAA SASTAMALASTA

Ollaan yhdessä jouluihmisiä

Suomalaiset miehet ovat jouluihmisiä. Lähes 90 prosenttia miehistä tunnustautui syksyllä tehdyssä Suomalaisen Työn Liiton nettikyselyssä jouluihmisiksi. Kyselyssä viitattiin halun noudattaa jouluperinteitä. Todettiin, että mies haluaa joululta rauhaa, perinteitä ja hyvää mieltä.

Jouluihminen lienee siis sellainen, jolle joulu on mieluinen ja joka haluaa viettää perinteistä juhlaa hyvällä mielellä. Mielestäni tutkimuksen tulos oli ennakoitavissa, vaikka tekijöiden oletus oli, että Suomen miehet olisivat välinpitämättömiä joulun suhteen. Kukapa ei tuollaista juhlaa toivoisi?

Se oli yllättävää, että moni mies toivoo joululahjaksi tavarat sijaan tunteita, kuten halauksia ja rauhallis-

ta mieltä. Hyvä lahjavihje myös naisille!

Kiirettä ja hössöttämistä miehet eivät halunneet.

Oletko muuten tavannut jonkun, joka niitä kaipaa?

Jäin miettimään, millainen lopulta on todellinen jouluihminen. Edellyttääkö se halua ostaa lahjat jo kesäkuumilla, halua siivota komerot, joissa ei pyhiään kuitenkaan aio viettää ja halua tuntea, haistaa ja maistaa ympärillään juhlan? Jos näin ajattelisimme, vain hyvinvoinnin keskeltä löytyisi joulu. Hyvä mieli ja rauha siis riittävät, mutta mistä niitä saa?

Jouluihminen löytyy seimen vierestä. Vähän hämillään hän siinä ehkä seisoo ja miettii, miten siihen löy-

si. Heinissä makaa lapsi, jonka syntymäpäivää vietetään. Häntä kutsutaan Rauhan ruhtinaaksi, Vapahtajaksi ja maailman valkeudeksikin.

Siinä on ensin hankala olla, koska lapsesta hohtava valo pakottaa näkemään oman itsensäkin kovin tarkkaan. Edellisen joulun jälkeen on mielessä ollut niin monenlaista, sanat ovat satuttaneet läheisiä eikä teoisakaan ole paljon kehumista. Rauhattomuus kuvaa paremminkin seimelle tulijan ensintuntoja. Ajatuksissa käy sekin, että jos muut huomaavat, mitä valo paljastaa. Moni käväisee lapsen luona vain jouluna ja niin pikaisesti, että rauhattomuus jää ainoaksi huomioksi.

Kun tarkkaan kuuntelee, jouluyös-

sä kuuluu laulua: "Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa". Jeesus-lapsi on tullut tuomaan rauhan, ei rau-

hattomuutta. Oma syyllisyys ja epävarmuus siitä, onko lainkaan tullut oikeaan paikkaan, tekevät levottomaksi. Jumala ei kuitenkaan rakasta ihmisiä siksi, että he ovat hyviä vaan siitä huolimatta, että he ovat pahoja.

Lapsi syntyi vastaamaan Isän edessä ihmisten pahuudesta ja kärsimään sen rangaistuksen, joka pahan tekijälle kuuluu.

Jouluihminen uskoo tämän ja saa rauhan, joka tekee hyvän mielen ja juhlan. Ethän sinä ole välinpitämätön joulun suhteen?

Marjo Anttoora

Kirjoittaja on jouluihminen, kolmen lapsen äiti, kaupunginvaltuutettu, kansanedustajan avustaja Vammalan Rautajoen kylästä

JOULUNAJAN TAPAHTUMIA VAMMALAN SEURAKUNNASSA

Torstai 8.12.

Klo 18 Joulukirkko Karkun srk-talossa, Harsulla ja Asemalla
Klo 18.30 Terveystietä ja Asemalla adventtiajan ehtoolliskirkko Tyrvään kirkossa

Perjantai 9.12.

Klo 13 Hartaushetki Ystävänpirtillä
Klo 18 Joululauluilta Lopenkulman rukoushuoneessa
Klo 19 Roismalan diakonia-lähetyspiiri joululaulujen merkeissä Anna-Liisa Mäkisellä, Peilikuja 10

Lauantai 10.12.

Klo 18 Nuorten aikuisten ilta Vammalan srk-talossa
Klo 20 Nuorten messu Tyrvään kirkossa

Kolmas adventtisunnuntai 11.12.

Klo 10 Messu Tyrvään ja Karkun kirkossa, Sammaljoen kirkossa kolmen vartin perhekerho
Klo 11 Koko perheen joulujuhla Sammaljoen rukoushuoneessa

Klo 13 Myllymaan diakonia-lähetyspiiri joulujuhla Raija ja Reijo Simbergillä, Putajantie 620

Klo 15 ja klo 18 Kauneimmat joululaulut Tyrvään kirkossa
Klo 19 Kauneimmat joululaulut Salokunnan kirkossa

Maanantai 12.12.

Klo 12 Karkun kamarin jouluateria Karkkukodilla
Klo 13 Merimieskirkopiiri Vammalan srk-talossa
Klo 13 Lantulan kyläkerho koululla

Tiistai 13.12.

Klo 12 Vanhemman väen, näkövammaisten ja kuurojen joulujuhla Vammalan srk-talossa
Klo 13 Heinoon diakonia-lähetyspiiri Raija Rantasella, Paavintie 13 A 2
Klo 18 Miesten saunailta Sahrapiirtillä

Keskiviikko 14.12.

Klo 12 Pyhän Olavin kirkon talkoolaisten jouluateria Vammalan srk-talossa
Klo 13 Hopeahapsien joulujuhla Hopun vuokratilojen kerhohuoneessa
Klo 18.30 Päivä- ja perhekerhojen joulujuhla Karkun srk-talossa

Klo 19 Joululaulujen ilta Vammalan srk-talossa

Torstai 15.12.

Klo 9.30 Päivähoidon joulukirkko Tyrvään kirkossa
Klo 12 Jouluinen torstailounas Vammalan srk-talossa
Klo 19 Kauneimmat joululaulut Tyrvään kirkossa

Perjantai 16.12.

Klo 9.30 Päivähoidon joulukirkko Tyrvään kirkossa
Klo 13 Hartaushetki Ystävänpirtillä
Klo 13 Päihdetön joulujuhla Vammalan srk-talossa

Lauantai 17.12.

Klo 18 Nuorten ja nuorten aikuisten joulujuhla Vammalan srk-talossa, sen jälkeen Tuomaankirkon nuorten valvojaiset Nuokkarilla

Neljäs adventtisunnuntai 18.12.

Klo 7 Tuomaankirkko Pyhän Olavin kirkossa
Klo 10 Messu Tyrvään ja Karkun kirkossa
Klo 13 Kauneimmat joululaulut Sammaljoen kirkossa
Klo 15 Koko perheen joulujuhla Lopenkulman rukoushuoneessa
Klo 17 Kansanlähetyksen joulujuhla Vammalan srk-talossa
Klo 18 Vammalan kamarikuoron joulukonsertti Tyrvään kirkossa

Klo 19 Kauneimmat joululaulut ja koko perheen joulujuhla Ilon rukoushuoneessa
Klo 19 Kauneimmat joululaulut Karkun kirkossa
Klo 19 Koko perheen joulukirkko Lantulan koululla

Maanantai 19.12.

Klo 19 Joululaulujen ilta Salme ja Mikko Kuualla Houhajärvellä
Klo 19 Ekojärven-Kivijärven joulujuhla Airi ja Tauno Virtasella

Tiistai 20.12.

Klo 11.30 Koululaisten joulukirkko Karkun kirkossa

Torstai 22.12.

Klo 8 Lukion joulukirkko Tyrvään kirkossa
Klo 9 Salokunnan kirkossa koulun joulukirkko
Klo 10 Koululaisten joulukirkko Sammaljoen kirkossa
Klo 10.30 KOSOL:n joulukirkko Karkun kirkossa
Klo 18 Päivä- ja perhekerhojen joulukirkko Tyrvään kirkossa

Perjantai 23.12.

Klo 13 Hartaushetki Ystävänpirtillä

Jouluaatto 24.12.

Klo 14 Perheiden aattohartaus Tyrvään kirkossa
Klo 15 Aattohartaus Salokunnan kirkossa ja Sammaljoen kirkossa

Klo 16 Aattohartaus Tyrvään kirkossa

Klo 16.30 Aattohartaus Karkun kirkossa

Klo 17 Aattohartaus Tyrvään siunauskappelissa Roismalassa
Klo 22 Yökirkko Tyrvään kirkossa

Joulupäivä 25.12.

Klo 7 Joulukirkko Tyrvään, Karkun ja Sammaljoen kirkossa
Klo 8.30 Joulukirkko Salokunnan kirkossa
Klo 10 Joulukirkko Lopenkulman rukoushuoneessa

Tapaninpäivä 26.12.

Klo 10 Messu Tyrvään kirkossa
Klo 10 Perhemessu Karkun kirkossa
Klo 19 Joulujuhla Luther-talossa

Tiistai 27.12.

Klo 19 Kauneimmat joululaulut Lantulan koululla

Keskiviikko 28.12.

Klo 18 Enkelikirkko Tyrvään kirkossa

Torstai 29.12.

Klo 18 Tyrväänkylän diakonia-lähetyspiiri joulujuhla Rudolfin keitaalla

Uudenvuodenaatto 31.12.

Klo 21 Laulajaiset Luther-talossa
Klo 23 Yökirkko Tyrvään kirkossa
Klo 23 Yömessu Karkun kirkossa

Uudenvuodenpäivä 1.1.

Klo 10 Messu Tyrvään, Karkun ja Sammaljoen kirkossa
Klo 12 Messu Salokunnan kirkossa, kirkkokahvit ja seurat

Torstai 5.1.

Klo 18 Inkerin kirkon Kontupohjan srk:n naiskuoron konsertti Vammalan srk-talossa

Loppiainen 6.1.

Klo 10 Messu Tyrvään, Karkun ja Sammaljoen kirkossa
Klo 19 Loppiaisen iltahetki Luther-talossa

Siunaus

Maapallomme pyöriessä avaruudessa, niin että maasta toiseen päivää seuraa yö, me muistamme maailman ihmisiä – jotka heräävät ja vaipuvat uneen, syntyvät ja kuolevat – yksi maailma, yksi ihmiskunta. Anna meidän jatkaa matkaamme Sinun rauhassasi. Aamen.

(Rukous Latinalaisesta Amerikasta)

NOUDA HYVÄÄ JA MIELENKIINTOISTA LUKEMISTA HYVIN VARUSTETUISTA LEHTIPISTEISTÄ!

Tilaukset: tilaajapalvelu (09) 4155 2333

Vanhankirkon ympäristön salaojitus veti lokakuussa tuttua talkooporukkaa taas tutulle työmaalle.

Kirkonrakentajille katetaan joulupöytä

Tyrvään Pyhän Olavin kirkonrakentajat kutsutaan yhteiselle jouluaterialle.

Kaikki talkoolaiset puolisoineen ovat tervetulleita Vammalan seurakuntatalolle keskiviikkona 14. joulukuuta kello 12.

Ruokailun lisäksi ohjelmassa on iloista yhdessäoloa ja menneitten muistelu.

Viime vuoden jouluaterian jälkeen talkooporukan yhteisellä matkalla on ollut monta mieleenpainuvaa hetkeä; keväällä retkeiltiin Siuntiossa ja Lohjalla, kesäl-

lä tavattiin tasavallan presidentti Tarja Halonen ja vietettiin ehtoolliskirkkoa juuri ennen Pyhän Olavin sulkeutumista yleisöltä. Syksyllä kyläiltiin Harsulla Karkussa – ja talkoiltiin taas kerran tutuissa maisemissa.

Lokakuussa Vanhankirkonniemellä hyöri toistakymmentä vapaaehtoista, kun kirkon ympäristöä salaojittiin ilmanvaihdon parantamiseksi.

Kirkonrakentajien jouluateria Vammalan srk-talossa ke 14.12. klo 12

Kirjaa yhä saatavana

Kuvallinen kertomus Vammalan historiallisen kirkkotyömaan inhimillisestä ulottuvuudesta on tallennettu kansien väliin.

Kirjaa *Kirkonrakentajat. Kaikkien aikojen talkoot Tyrväällä* (Otava, 2004) on saatavana Vammalan kirkkoherranvirastossa Aittalahdenkadulla. Sen hinta on 40 euroa.

Osta palanen paikallishistoriaa itsellesi tai vaikka joululahjaksi! Hankkimalla

kirjan suoraan seurakunnalta osallistut samalla yhä jatkuviin talkoisiin, sillä tuotto käytetään sisätilan maa- laamisen kustannuksiin.

Jouluyön hautausmaa loistaa toivon valoa

Jouluaattona hautausmailla on enemmän elämää kuin vuoden minään muuna päivänä. Monelle juhla ei tule ilman käyntiä läheisen haudalla.

Tuhansien pienten liekkien kynttilämeri loistaa kuin toivon valona pimeässä. Hautausmaanhoitaja **Erkki Mäkisen** pitkän kokemuksen perusteella näky on kauneimmillaan yhden toista ja yhden välillä. Silloin palaa eniten kynttilöitä, ensimmäisten tuomat eivät ole vielä sammuneet ja mattimyöhäiset ovat ehtineet sytyttää.

– Nykyään jotkut selvästi lähtevät yömyöhällä kävelyille sekä katsomaan hautausmaata että hiljentymään.

Rakasta ihmistä ei unohdeta

Palava kynttilä alttarilla kertoo Jumalan läsnäolosta ja rukouksesta.

– Jos kristillistä sanomaa etsitään, samaa se tarkoittaa haudalle vietävässä kynttilässä, kuvaa kirkkoherra **Osmo Ojansivu**.

Hänen hahmoonsa saat-
taa samoissa merkeissä tör-
mätä Tyrvään tai Kiikan
hautausmaalla. – Käyn py-
häinpäivänä ja jouluna van-
hempieni ja muutaman yk-
sinäisen sukulaiseni haudal-
la. Jouluaattona tuntuu hy-
vältä ihan ääneen toivottaa
”Hyvää joulua, äiti ja isä!”

Pieni kynttilä on konkreettinen tapa osoittaa, ettei rakasta ihmistä ole unohdettu. – Ehkä siihen usein liittyy myös jonkinlainen julki-

Jouluaatto on hämärtyvässä iltaan Tyrvään sankarihaudalla.

lausumaton usko tuonpuoleiseen elämään.

Kun Ojansivu aloitti pappisuransa 32 vuotta sitten, kynttiläkulttuuri oli huomattavasti nykyistä vaatimattomampaa.

– Ymmärrän, että juuri konkreettinen muistaminen edellyttää, että kaikki jotka voivat, tuovat oman kynttilänsä. Käytäntö saisi kuitenkin kehittyä yhden tai korkeintaan kahden kynttilän suuntaan. Omaiset voivat käydä haudalla kuten ennenkin, mutta jos siellä jo palaa kynttilä, omansa voisi sytyttää toisella kerralla.

Ajatukseen kätkeytyy paljon puhuttanut ympäristönäkökulma: kauniin ta-

van lieveilmiönä Suomen hautausmailla syntyy vuosittain valtaisa jätevuori. Ongelman pienentämiseksi on yritetty kehittää maatuovia hautakynttilöitä, mutta valitettavasti siinä ei ole toistaiseksi onnistuttu.

– Kaikki ekomallit, joita olen kokeillut, ovat osoittaneet aika huonoiksi, sanoo **Erkki Mäkinen** – ja luultavasti kollegat ympäri maata harmittelevat samaa.

Joulun jälkeen omaisten pitäisi käydä korjaamassa palamattomat jäänteet ja tyhjä kynttilänkuoret haudoilta. Muuten tuuli lennättää niitä sinne tänne, ja keväällä rumia roskakasoja irvistele lumien alta paljastu-

vassa maisemassa.

– Kynttiläroskien pois hakeminen on yhtä paljon läheisen muistamista kuin kynttilän sytyttäminen, Mäkinen vertaa.

Jokaiselle on paikka muistaa

Vammalan kaikilla hautausmailla on nyt tietty paikka, minne voi viedä kynttilänsä, jos omainen tai ystävä on haudattu muualle. Näitä yhteisiltä paikoilta hautausmaahan työntekijät korjaavat kynttiläjätteet pois normaalin viikkosiivouksen yhteydessä.

Tyrvään kappelihautausmaalla osoite on lähellä siunaukappelia. Isossa ja kau-

as näkyvässä luonnonkivessä lukee ”Läheisen muistolle”, ja sen edessä on laatat kynttilöiden laskemista varten.

Tyrvään kirkolla paasi sijaitsee muistolehtoa vastapäätä, kirkon seinustalla. Sammaljoen hautausmaalle seurakunta teetti vuosi sitten samaan tarkoitukseen muistomerkin.

Sastamalan kirkolla kynttilänsä voi laittaa menneitten sukupolvien muistomerkin yhteydessä olevalle kiveykselle.

Karkun kirkolla, likellä kuusenmuotoista ruumis-
huonetta ja keskellä Salokun-
nan hautausmaata on kylän
oman papin **Arto Jaatisen** tekemät ja perusidealtaan samanlaiset ratkaisut. Niissä on taotut ristit sekä kaksi päällekkäistä kiveä eli partiolaisten perinteinen ”olen mennyt kotiin” -merkki.

Aikanaan koko käytäntö lähti siitä, kun ns. rivielikertahautoja alkoi palautua seurakunnalle, ja haluttiin luoda joku paikka, missä omaiset voivat halutesaan käydä.

Samalla Vammalaan muualta muuttaneet tai kaupungissa esimerkiksi jouluaan viettävät voivat nyt kynttilöineen mennä ikään kuin ”omalle” haudalle.

– Kyllä tällaiselle on selvästi tarvetta. Viime talvena seurasin tilannetta Karkussa ja joka päivä paloi ainakin yksi tai kaksi kynttilää, juhlapyhinä kymmeniä, Jaatinen raportoi.

Pirjo Silveri

Vaskisetti avustaa Sammaljoella

Sammaljoen kirkon jouluaaton hartaudessa avustaa Vaskisetti. Puhallinyhtyeessä trumpettia soittavat **Timo Lahti** ja **Ilkka Sarjomaa** ja pasuunaa **Olavi Jokinen** ja **Touko Vuokko**.

Vammalan Puhallinorkesterin soittajat kokosivat 1980 yhtyeen, joka on jo monena vuonna käynyt tuomassa jouluiloa seudun sairaaloihin ja vanhainkoteihin.

Yhtyeen ohjelmisto kattaa elämän koko kirjon häistä hautajaisiin ja perhejuhliin. Sovituksia yhtyeelle on tehnyt mm. Touko Vuokko.

Tuomaankirkkoon pitää päästä

Ani varhain neljännen adventin aamuna Vammalassa kuljetaan lyhtykulkueena Vanhankirkonniemelle, olivat sää tai muut olosuhteet mitkä tahansa. Perinteisen Tuomaankirkon Tyrvään Pyhän Olavin kirkossa toimittaa tänä vuonna kirkkoherra **Osmo Ojansivu**.

Kirkkosalissa on jälleen poikkeusolot, jotka nyt johduttavat taitelijoita varten rakennetuista telineistä. Tuli-
joiden kannattaakin varautua tilanteeseen paitsi pukeutumalla tarpeeksi lämpimästi, myös siihen, että osa penkeistä on poissa käytöstä.

Tuomaankirkko su 18.12. klo 7
Tyrvään Pyhän Olavin kirkossa

Karkussa joulukuusien kauneuskisa

Joulu-Karkun avajaisissa yleisö pääsee arvostelemaan joulukuusia.

Komea rivistö paikallisten järjestöjen ja yhteisöjen koristamia kuusia levittäytyy torstaina 8. joulukuuta Karkun seurakuntataloon.

Mannerheimin lastensuojeluliitto, Karkun Isku, Karkun Samoojat, Hoikan opiston, kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen sekä evankelisen opiston opiskelijat, Karkun Lions Club, koulun vanhempainyhdistys, Aluskylän kotijoukot, Karkun Martat, Karkun Kutojat ja Karkun kappelineuvosto/kappelikuoro/perhekerho koristelevat joulupuun näyttelyyn.

– Jokainen ryhmä on itse valinnut mieleisensä kuu-

Harsun 30-metrinen pihakuusen latvaan syttyy jouluaajan merkiksi tähti, joka tuikkii loppiaiseen asti.

sen ja tuonut sen mukanaan. Tässäkin maku vaihtelee niin paljon; yksi tykkää tuuheasta latvakuusesta jossa on paksut neulaset, toinen harvempioksisesta ja leveästä mallista, selittää leikkimielisen kisan sääntöjä Karkun kappeliseurakunnan toiminnasta vastaava kappalainen **Arto Jaatinen**.

Kello 18.30–19.30 välillä kävijät äänestävät suosikkiaan, ja eniten ääniä saanut joulukuusi palkitaan. Myös kaikkien osallistujien kesken arvotaan palkintoja.

Tähti syttyy Harsulla

Tienoon asukkaille joulu-Karkusta on tullut jo käsite. Vuosikautia seurakunta, kylätoimikunta ja muut järjestöt ovat yhdessä järjestä-

neet avajaispahtuman.

Kyläläiset toivottavat kaikki vammalalaiset tervetulleiksi ja vakuuttavat, että nyt muillakin kuin karkkulaisilla on hyvä syy tehdä tunnelmallinen kotiseututretki kappelin kulmille.

– Lucia-kulkue lähtee asemalta ja etenee Harsulle. Ulkosalla laulamme joululauluja ja partiolaiset sytyttävät sädetikkua pihakuuseen. Pakarissa on tarjolla marattojen joulupuuroa ja topseivellinkiä raumalaisittain. Talossa sisällä on myyjäiset ja glögitarjoilu, paalutaa emäntä **Maiju Vuorenoja** aikataulua.

Marraskuun lopulta asti Aluskylän kotijoukot ovat pitäneet perinteistä joulukahvilaansa Karkun rauta-

tiemasella. Siellä voi joka päivä 20. joulukuuta asti (ei itsenäisyyspäivänä) klo 13–19 kahvitella sekä ostaa monenlaisia käsitöitä ja ruokia. Myynnissä on lehtimehua eli ”provastin troppia” lähe-
tyksen hyväksi, reilun kaup-
pan Uutta kirkkokahvia,
kuvatauluja kirkkoista.

– Mainio syvällisen sanoman joululahjaidea on krusifiksiristi, josta saa Jeesushahmon irti, jolloin maailma, sinä ja minä näymme ristin läpi. Näin Jeesus Kristus ei jää vain ristille, vaan elää keskeisessä vinkka-
Jaatinen.

To 8.12. Joulu-Karkun avaus
Harsun pihapiirissä klo 18.
Joulukuusinäyttely ja -äänestys
Karkun srk-talossa lo 18.30–19.30

Pellavaisella, käsin kudotulla koristeella on mitta ja leveyttä, esittelee joukko Tyrvään-Vammalan maatalousnaisia. Vaan komea on kotikirkon joulukuusikin, johon raamatunlausenauha nyt ensi kertaa ripustetaan.

Tyrvään kirkon joulukuusi suorastaan jo havisee perinteitä. Kahdeksannen kerran Arvo Riutta Sammaljoelta lahjoittaa ja kantaa kirkkosaliin komean puun. Siihen suntio Arja Myllyniemi ripustaa tänä vuonna kynttilöiden lisäksi uuden katseenvangitsijan.

Viisi metriä pitkä ja noin kolmekymmentä senttiä leveä nauha, jossa lukee "Kunnia Jumalalle korkeudessa ja maassa rauha" on Tyrvään-Vammalan maatalousnaisten syntymäpäivä- ja joululahja yhdistystä tasan kaksi kertaa vanhemmalle kotikirkolle.

Emännät toivovat, että tulevatkin sukupolvet saavat ihailla kuulokudostekniikalla käsin kudottua pellavatekstiiliä, jota toiset marsalkanvyöksi kutsuvat.

– Johtuukohan nimitys siitä, että se puetaan kuuseen vähän samalla tapaa kuin airtunauha, miettii maatalousnaisten puheenjohtaja Sirkka Niemi.

Valkoisia raamatunlausenauhoja käytettiin Suomessa yleisesti 1800-luvun lopulta 1930-luvulle kodeissa, kouluissa ja kirkoissa. Jälkipolville on säilynyt esimerkiksi kuva Topeliuksen joulukuusesta, jossa komeili marsalkanvyö.

Muitakin käsityölahjoja

Vuosi sitten Eila Joutsela Pirkanmaan maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksesta heitti ilmoille ajatuksen unohdetun perinteen elvyttämisestä. Hän kannusti järjestönsä paikallisyhdistyksiä harkitsemaan nauhan lahjoittamista seurakunnalle.

Vammalan emännät ottivat oitis vinkistä vaarin. Sirkka Niemi ryhtyi puuhanaiseksi ja kierteli viime joulun aikaan ahkerasti kirkkoja. Muualtakin malleja etsittiin.

– Kiikan kirkossa on taiteili-

Joulukuusi vyötetään pellavaan

Nauhan alkuperä on kirjottu kultalangalla, kulmaan takapuolelle piiloon.

ja Anneli Keinosen puuvillaiseen kankaaseen maalaama nauha. Huittisissa on kuitukankainen, hiukan hapsureunainen ja siihen on kukka-kaupassa tekstattu teksti.

Erilaisia toteutuksia vertailtuaan vammalalaiset päätyivät Tyrvään kirkon sisustukseen sopivaan, tyylikkääseen valkeaan pellavaan, johon kutoja on kultalangalla poimimalla kirjoittanut sanat.

Maatalousnaiset jatkavat perinteitä myös siinä mielessä, että he ovat ennenkin muistaneet seurakuntaa käsitöillä. Edellinen oli oma vihkiryijy Tyrvään Pyhälle Olaville.

– Tyrvään kirkkoon teimme nyplätyn alttariliinan. Vuosi oli silloin 1981, muistaa Anna-Liisa Junttila jämpästä. – Ja Vammalan seurakuntatalo sai valmistuttuaan raanun. Sinne Härmän Tuovi, nyt jo edesmennyt aktiivinen jäsenemme, teki myös kirjontatyönä ns. rekipeiton, mutta sen hän lahjoitti yksityishenkilönä.

Nauha on vanha tuttu

Tyrvään joulukirkon uusi komistus saa naisväen palaamaan hetkeksi vuosikymmenten taakse. An-

na-Liisa Junttila muistelee, että jo hänen lapsuuskodissaan joulukuusi koristettiin vastaavalla nauhalla. – Siellä Lantulassa päin oli silloin yksi taiteilija, Virtanen nimeltään, ja hän näitä tekstejä maalaili.

Sodan jälkeen kodeissa käytettiin paperisia nauhoja, muistaa Eeva Väkinen. – Sellaisia näkee usein tuon ajan valokuviissa.

– Valmistettiinhan kreppipaperista silloin verhojakin, vetämällä sormella kauniita laskoksia, jatkaa Irma Saarinen.

Sirkka Suonpäälle valkoiset paperinauhut ovat tuttuja nimenomaan koulun joulujuhlissa, niistä entisajan tunnelmaa tiheistä kuusijuhlissa. Irma Seurala lisää, kuinka tarkkasilmäisenä helppo törmätä marsalkanvyöhön myös vanhoissa joulukorteissa.

– Myös minun isäni on kertonut, kuinka hänen lapsuuskodissaan käytettiin valkoista raamatunlausenauhaa, jossa teksti oli kulanväriseillä, paljastaa Pohjanmaalta kotoisin oleva seurakunnan talouspäällikkö Paula Laasanen.

Yhtäkkiä uusvanha kuusenkoriste on muodossa tai toisessa lähes kaikille tuttu!

"Komea, juhlava, rakkain"

Vaan millaisena emännät näkevät juhlihan 150-vuotiaan Tyrvään kirkon? On ihan pakko kysäistä, mitä se kaikkein ensinnä tuo mieleen tai miten sitä yhdellä ainoalla sanalla kuvailisi.

Kas näin pallo kiersi:

– Tunnelmallinen. Kaunein. Rakkain. Kaksitorninen. Valoisa. Kotikirkko. Juhlava. Rauhoittava. Harras. Komea. Musiikkikirkko.

Siinä sitä on riittävästi perustetta, miksi kaunis joulutekstiili halettuiin juuri tänne.

Ikivihreä ikuisen elämän antaja

Koko joulukuusiperinne on Suomessa vielä suhteellisen lyhyt; ensimmäinen tunnettu havainto joulukuusesta on 1830 tienoilta. Tapa yleistyi meillä vasta 1800-luvun lopulla. Kansalle kuusi tuli tutuksi koulun joulujuhlissa, jota myös kuusijuhlaksi kutsuttiin. Sieltä kodit saivat mallia omaan joulunviettoonsa. Puun latvaan laitettiin tähti ja muina koristeina käytettiin lasten askarteluja sekä muutamaa omenaa ja piparia. Joulukuusen koristeissa voi nähdä myös kristillistä vertauskuvallisuutta. Ikivihreä puu kuvaa tietysti Kristusta, ikuisen elämän antajaa, elämänpuuta. Kynttilät symboloivat kuolemattomuutta ja elämää, tähti vie ajatukset Jeesuksen syntymän aikaan nähtyyn ja itämaan tietäjiä johdattaneeseen Betlehemin tähteen. Koristepallot muistuttavat paratiisista ja elämänpuun hedelmistä. Lippunauhaan liittyy globaali ulottuvuus: Jeesus syntyi kaikille maailman kansoille.

